

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: O. Țurcan)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, A. Panov, G. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

18 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „Asito Direct” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Constantin Becciev cu privire la declararea nulității clauzei contractuale, încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 21 iulie 2016, SA „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de chemare în judecată împotriva CIA „Asito Direct” SA, prin care a solicitat să fie declarat nul pct. 12.2 din contractul de asigurare facultativă nr. 563951052/28 din 31 ianuarie 2015 a autovehiculului de model Volkswagen Touareg, nr. de înmatriculare XXXXX, polița de asigurare seria 5C2 nr. 63951052 și încasarea de la CIA „Asito Direct” SA în beneficiul SA „Apă-Canal Chișinău” a despăgubirii de asigurare în sumă de 196 397 de lei și taxa de stat în mărime de 5 892 de lei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 31 ianuarie 2015, SA „Apă-Canal Chișinău” a semnat cu CIA „Asito Direct” SA contractul nr. 563951052/28 de asigurare facultativă a autovehiculului de modelul Volkswagen Touareg, nr. de înmatriculare XXXXX, polița de asigurare seria 5C2 nr. 63951052, valabilă începând cu 6 februarie 2015 până la 5 februarie 2016, suma asigurată fiind de 26500 de euro.

Conform prevederilor pct. 8.1.2, 8.4.6, 10.18, 10.26 ale contractului vizat, CIA „Asito Direct” SA s-a obligat să achite despăgubiri în cazurile de asigurare în cuantumul de până la suma de asigurare stabilită în poliță.

Urmare a producerii accidentului rutier la 30 aprilie 2015, cu implicarea autovehiculului de marca Volkswagen Touareg, nr. de înmatriculare XXXXX, care aparține SA „Apă-Canal Chișinău”, caz asigurat, înregistrat la compania de asigurări cu nr. 150899C1 CASCO la 5 mai 2015, SA „Apă-Canal Chișinău” prin scrisoarea nr. 01-892 din 26 mai 2015, a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare calculată în beneficiul întreprinderii.

CIA „Asito Direct” SA a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare invocând prevederile pct. 12.2 din contractul de asigurare facultativă a autovehiculului, motivând că încălcarea Regulamentului Circulației Rutiere a fost admisă de către angajatul întreprinderii.

Prin cererea nr. 01-989 din 20 mai 2016, SA „Apă-Canal Chișinău” a solicitat prezentarea copiei dosarului de daune CASCO nr. 150899C1, inițiat pe acest caz de către CIA „Asito Direct” SA, la care nu a primit nici un răspuns.

Dat fiind faptul că CIA „Asito Direct” SA nu a prezentat dosarul de daune cu calculul despăgubirii de asigurare, SA „Apă-Canal Chișinău” a determinat suma despăgubirii în temeiul Actului de executare a lucrărilor și/ sau procurare a pieselor din 24 iulie 2015 întocmit de SRL „Rumeon” și a facturii fiscale seria FB nr.7574632 din 24 iulie 2015, în sumă de 196 397 de lei, care a fost achitată conform ordinelor de plată nr. 1608 din 4 iunie 2015 în sumă de 172 591 de lei și ordinului de plată nr. 2260 din 27 iulie 2015 în sumă de 23 806 lei.

Astfel, serviciile de reparație a automobilului deteriorat, achitate de către SA „Apă-Canal Chișinău” întreprinderii SRL „Rumeon” au constituit 196 397 de lei.

În scopul redresării acestui litigiu pe cale amiabilă, CIA „Asito Direct” SA i-a fost expediată reclamația nr. 01-1362 din 1 iulie 2016, care a fost respinsă.

În circumstanțele relatate, reclamanta a considerat că refuzul CIA „Asito Direct” SA de achitare a despăgubirii de asigurare este neîntemeiat și ilegal.

S-a menționat că art. 16 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, prevede exhaustiv cazurile în care Asigurătorul nu acordă despăgubiri la survenirea cazului asigurat, pe când, cazul asigurat al SA „Apă-Canal Chișinău” nu se regăsește în norma legală citată.

Totodată, s-a invocat că clauza contractuală cuprinsă în pct. 12.2 din Contract, prin care Asigurătorul își rezervă dreptul de a refuza plata despăgubirii în cazul în care acesta a survenit ca urmare a încălcărilor grave de către Asigurat a prevederilor Regulamentului Circulației Rutiere, SA „Apă-Canal Chișinău” o consideră nulă și neaplicabilă, deoarece contravine normelor imperative ale legii.

Respectiv, Asigurătorul este obligat să repare Asiguratului paguba de asigurare suportată.

Prin încheierea din 10 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în calitate de intervenient accesoriu, în proces s-a atras Constantin Becciev.

Prin hotărârea din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva CIA „Asito Direct” SA, intervenient accesoriu Constantin Becciev, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

La 6 iunie 2017 Constantin Becciev și ulterior la 9 iunie 2017 SA „Apă-Canal Chișinău”, au declarat apel împotriva hotărârii din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev și s-a menținut hotărârea din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 1 februarie 2019, SA „Apă-Canal Chișinău” a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 mai 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 17 aprilie 2019, Constantin Becciev a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de SA „Apă-Canal Chișinău” să fie admisă integral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 22 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție s-au admis recursurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev; s-a casat decizia din 20 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Rejudecând cauza, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 31 octombrie 2019 a respins apelurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev și a menținut hotărârea din 22 mai 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, prin prisma art. 220, 666, 667, 668, 679, 1301, 1308 Cod civil, art. 5, 13 Legea cu privire la asigurări, a constatat că prima instanță corect a ajuns la concluzia că la judecarea cauzei cert s-a stabilit că clauza contractuală contestată corespunde prevederilor legislației în vigoare, iar prin urmare în speță s-a constatat netemeinicia acțiunii înaintate de SA „Apă-Canal Chișinău”, care corect a fost respinsă de prima instanță, în cazul în care părțile contractante SA „Apă-Canal Chișinău” și CIA „Asito” SA prin semnarea contractului din 22 ianuarie 2015, și-au manifestat consimțământul la producerea efectelor juridice, confirmând astfel că au ajuns la un acord cu privire la clauzele contractului.

Prin urmare, Colegiul civil a reținut ca fiind corectă concluzia primei instanțe precum că, prin semnarea contractului din 22 ianuarie 2015, SA „Apă-Canal Chișinău” a acceptat toate clauzele inserate în acesta, inclusiv și clauza stabilită la pct. 12.2 a contractului, și le-a acceptat, cu atât mai mult că art. 13 alin. (2) lit. 1) din Legea cu privire la asigurări, permite părților contractuale de a include în contract și alte clauze, decât cele expres prevăzute în Lege, la caz pct. 12.2, declararea nulității căreia se solicită de către reclamant.

Mai mult, instanța de apel a învederat că apelanții nu pot pretinde, la fel ca și instanța de judecată, impunerea în obligația intimatului a răspunderii pentru încălcarea de către persoana admisă la conducerea bunului asigurat a prevederilor legale, în contextul în care în acest caz se pretinde asigurarea unei fapte contravenționale, contrar scopului legal al asigurării facultative.

Din aceste considerente, Colegiul civil constată că afirmațiile expuse de către apelanți referitoare la aceea că clauza statuată la pct. 12.2 din contract este nulă, sunt nefondate și nu pot fi reținute de instanța de judecată, în condițiile în care reclamantul nu a indicat nici o normă legală imperativă căreia ar contravine clauza contractuală contestată.

În lumina celor relatate, Colegiul civil a respins afirmațiile părților apelante precum că art. 17 al Legii cu privire la asigurări enumeră exhaustiv și limitative cazurile de refuz de a plăti despăgubirea de asigurare, or, potrivit art. 17 alin. (1) lit. d) al legii menționate, asigurătorul este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri în cazul: unor alte evenimente prevăzute de legislație. Astfel, legea admite stabilirea și a altor temeuri de refuz în achitarea despăgubirii de asigurare, ce denotă că lista expusă la norma invocată de apelanți nu este exhaustivă, iar această normă nu conține dispoziții imperative cărora le-ar fi contrare clauza contestată.

Mai mult, Colegiul a relatat că temeiurile stabilite de Legea nr. 414/2006 de refuz în achitarea despăgubirii de asigurare, nu sunt aplicabile speței, în condițiile în care această Lege specială reglementează raporturile ce rezidă din asigurarea obligatorie a răspunderii civile a conducătorilor auto, iar raportul juridic dedus judecării se referă la asigurarea facultativă, în privința căruia nu sunt aplicabile dispozițiile Legii indicate, ce reglementează un alt raport juridic civil.

Prin urmare, Colegiul a concluzionat că circumstanțele cauzei în raport cu cadrul legal aplicabil speței, demonstrează netemeinicia pretenției reclamantei privind declararea nulității pct. 12.2 din contractul de asigurare facultativă a autovehiculului.

Cu referire la pretenția privind încasarea de la CIA „Asito” SA în beneficiul SA „Apă- Canal Chișinău” a despăgubirii de asigurare în sumă de 196 397 de lei și taxa de stat în mărime de 5 892 de lei, Colegiul civil a considerat că prima instanța corect a ajuns la concluzia de a le respinge ca fiind pretenții accesorii și subsecvente pretenției de declarare nulă a pct. 12.2 din contractul nr. 563951052/28 din 31.03.2015 de asigurare facultativă. Or, circumstanțele producerii accidentului rutier, denotă neîntrunirea în speță a clauzelor contractuale ce ar institui obligația asiguratorului de a achita suma pretinsă de reclamantă.

Totodată, Colegiul a specificat că alte argumente invocate de reprezentanții apelanților în susținerea poziției, nu pot fi reținute, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

La 16 ianuarie 2020, SA „Apă-Canal Chișinău” a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cerințelor acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate.

În acest sens, s-a invocat că instanțele inferioare de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, au aplicat în mod eronat legea și analogia legii sau analogia dreptului.

La 21 februarie 2020, Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a cerințelor acțiunii.

În motivarea recursului, a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, menționând că este neîntemeiată, ilegală și pasibilă de a fi casată.

În acest sens, s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

Astfel, a remarcat că pct. 12.2 din contractul de asigurare facultativă nr. 563951052/28 din 31 ianuarie 2015 contravine prevederilor imperative de la art. 17 alin. (1) din Legea nr. 407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 31 octombrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 23 decembrie 2019 (f.d. 42, Vol. III), or, la actele cauzei nu se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către părți.

Astfel, recursurile declarate la 16 ianuarie 2020 și la 21 februarie 2020, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 07 februarie 2020 și la 24 februarie 2020, prin scrisorile de însoțire nr. 2rac-53/2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatei copia cererilor de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 55, Vol. III).

Conform avizelor de recepție, CIA „Asito Direct” SA nu a recepționat scrisoarea din 07 februarie 2020, conform avizului aceasta fiind restituită cu mențiunea „necunoscut”, or, a recepționat scrisoarea din 24 februarie 2020, la data de 06 martie 2020, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 69, Vol. III)

La data de 16 martie 2020, CIA „Asito Direct” SA a depus referință, prin care a solicitat respingerea ca fiind tardive și inadmisibile recursurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate SA „Apă-Canal Chișinău” și de Constantin Becciev, reprezentat de avocatul Oleg Efrim, împotriva deciziei din 31 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat